

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

66. An extra articulum, & periculum mortis vigeat praeceptum divinum
confitendi peccata? Ex. p. 11. tr. 8. & Misc. 8. res. 38.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

2. Attamen Joann. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de sacram. Pœnit. q. 3. dub. 3. concl. 2. licet hanc sententiam teneat, contrariam verò putat etiam esse probabilem, sic enim asserit. Si times probabiliter, quòd quando obligabit confessio, non erit tibi Confessor etiam pro non referendis, teneris prævenire confessionem; ita D. Antonius, Durandus, Cano, Navarrus, & Ledesma contra alios oppositum probabiliter sentientes. Ita ille, & hoc etiam de præcepto communionis asserunt Azorius, ut supra visum est; nempe qui prævidet impedimentum futurum, ut Paschate Eucharistiam accipere non possit, non tenetur prævenire tempus, ut præceptum impleat.

RESOL. LXVI.

An extra articulum, & periculum mortis vigeat præceptum divinum confitendi peccata? Ex part. 11. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 38.

§. 1. Aliqui inter quos est D. Thom. dist. 17. q. 3. art. 1. q. 4. Scotus in 4. dist. 17. q. 3. art. 3. Gabriel q. 1. art. 3. docent non obligare, nisi in articulo mortis; quia majoris obligationis nullum est idoneum fundamentum.

2. Alij verò dicunt hoc præceptum divinum obligare etiam extra articulum mortis, in tempore verò indeterminato. Ita Vasquez q. 90. art. 1. dub. 4. Suarez dist. illa 35. sect. 3. Coninch. disp. 5. dub. 2. & alij multi. Probatur ex potestate quam habent Sacerdotes ad ligandum pœnitentes, & obligandum ad opera, & satisfactiones in medicam, & custodiam novæ vitæ, ut definit Trid. sess. 14. cap. 8. & Can. 15. quod propriè tantum habet locum ante articulum mortis.

3. Notant verò prædicti Authores hoc tempus pro quo obligat, non fuisse à Christo determinatum, sed reliquisse Ecclesiæ determinandum, atque hac ratione putat Vasquez, si per impossibile Ecclesiæ non determinasset hoc tempus, tantum obligaret in articulo mortis. Atque hoc sensu putant hujus sententiæ authores admittendum esse doctrinam D. Thom. Scoti, & Gabrielis. Atque juxta hanc sententiam Ecclesiæ præcipiens confessionem semel in anno tantum, determinavit tempus præcepti Divini. Quod ergo teneamur confiteri est de jure divino, quòd autem semel in anno est de jure Ecclesiastico; atque hac ratione intelligit Vasquez Trid. cap. 5. cit. ubi verbis nuper relatis docet, per confessionem semel in anno juxta Concilium Lateranense implendum esse præceptum confessionis à Christo positum.

4. Hac sententia satis probabilis est propter auctoritatem tot, tantorumque virorum, secundum quam etiam necessariò dicendum est, quod etiam si quis intra annum confessus fuerit, & incidat in periculum mortis, teneatur iterum confiteri, si habeat conscientiam peccati mortalis. Nam id quod est de jure divino, non fuit ablatum per Ecclesiam.

5. Et hæc omnia observat Dicastillus de Sacram. tom. 1. tract. 8. disp. 7. dub. 2. num. 31. qui postea num. 34. asserendum absolute putat, præceptum Divinum solum esse confitendi omnia peccata mortalia semel in vita, & quia hoc præceptum in aliquo tempore vitæ implendum est: Inde oritur, ut qui confitutus jam in articulo mortis, nondum implevit tale præceptum confitendi mortale, teneatur tunc confiteri, quia jam positus in periculo, vel articulo

mortis, non restat juxta moralem estimationem aliud tempus, in quo tale præceptum impleatur. Unde non est aliquid argumentum, quod aliquid aliud probet circa hanc obligationem, ut Sanctus Thomas, Scotus, & Gabriel supra citati dixerunt.

6. Secum hæc omnia probabiliter dicta sint, non minus probabiliter docet Granadus in 3. part. D. Thoma controvers. 7. tract. 1. disp. 7. n. 5. quod præceptum Divinum Sacramenti pœnitentiæ suscipiendi, per se obligat extra mortis articulum. Sic sentiunt Covarr. in cap. Alma mater, part. 1. §. 1. n. 6. conclus. 2. Petrus de Ledesma in summa part. 1. de confessione cap. 9. conclus. 6. Victoria in summa q. 21. Sotus distinct. 18. quest. 1. artic. 5. Henriquez lib. 1. de Pœnitentiæ cap. 3. §. 4. & docti recentiores. Nec Sanctus Thomas loco supra relato nobis contrarius est: solum enim contendit, non esse per se loquendo, determinatum tempus, in quo obliget præceptum Divinum confessionis, secluso articulo mortis, quod quidem verum est, ut patebit ad secundam confirmationem; non verò negat, vagè in hoc, vel illo anno, seu aliquoties in vita obligare. Et eadem est mens Durandi, Gabrielis, atque Valentia.

7. Probatur assertio ratione: Præceptum Divinum suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ oritur ex eo quòd sit medium ex Divina institutione necessarium ad salutem; ergo per se loquendo, non obligat solum in articulo mortis, sed etiam in vita. Antecedens videtur certum omnino, & constat ex prima assertione. Consequentia verò probatur, quia institutio Sacramenti pœnitentiæ tanquam mediij, non est solum ad consequendam salutem in extremo periculo vitæ, sed ad restituendam vitam spiritualem post Baptismum deperditam: propterea enim à Trident. sess. 14. Can. 12. & aliis Patribus appellatur secunda tabula post naufragium, quia nimirum non solum illo utendum est, cum certa imminet mors, sed etiam cum est spes evadendi, & cum re ipsa evaditur mors. Et idem Trident. Canon. 1. definit institutum esse à Christo Domino Sacramentum pœnitentiæ pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis: Ergo, cum vita spiritualis sæpe amittatur, sæpeque fideles in peccata labuntur, cum non est periculum proximum mortis corporalis, non solum erit necessarium necessitate mediij, ac proinde præcepti Divini in articulo mortis, sed etiam aliquoties in vita.

8. Confirmatur primò, quia non minus necessaria est realis susceptio Sacramenti pœnitentiæ homini lapsò, quam realis susceptio Eucharistiæ homini justo; sed per se loquendo tenetur homo justus ex vi præcepti Divini aliquoties in vita accedere ad Eucharistiam: ergo homo lapsus tenebitur per se loquendo, ex vi præcepti Divini accedere aliquoties in vita ad Sacramentum pœnitentiæ.

9. Confirmatur secundo, quia ita se habet pœnitentiæ ad fidelem lapsum, sicut Baptismus ad infidelem, ut docet Trident. sess. 4. cap. 2. & Sanctus Thomas supra eodem modo explicat utriusque Sacramenti obligationem: sed hic ante mortem tenetur non solum credere, sed baptizari, ut in materia de Baptismo tr. 4. disp. 2. cum Suarez, Valentia, & Henriquez probatum est: ergo, & ille accedere ad pœnitentiæ.

10. Et hanc opinionem præter Doctores citatos tenet etiam Amicus in cursu Theol. 1. 8. disp. 17. sect. 4. n. 52. qui citat Vasquez, Valentiam, Nugnum, Sotum, & alios. Quoniam, ait ipse, cum hoc Sacramentum non tamen sit institutum ad remittenda peccata

NTON
Opera
1311
E III

in Res.
p. 2. de in
alij sp.

§. 1. hoc
in fi-
no-
quod
in cor-
in t. 7.
u. 1. 4.
u. 1. 4.
u. 1. 4.
u. 1. 4.
u. 1. 4.

hoc in
u. 1. 4.
& hoc
à in Res.

prima
ic. hunc
li. infra
ref. 8. 11.
u. 1. 4.
Ref. 11.
sed in
ceptio.

up. hoc
u. 1. 4.
u. 1. 4.
u. 1. 4.
u. 1. 4.
u. 1. 4.
u. 1. 4.
u. 1. 4.

peccata præterita, sed etiam ad præcavenda futura; cumque efficacissimum fructum sit ad peccata præcavenda, obligatio ea distinctè alteri homini manifestandi; cum hoc maximè abhorreat humana superbia, quæ in omnibus suam semper querit æstimationem, & famam apud homines, non fuit expediens, illud usque in articulum, vel periculum mortis differre, eo quod tunc non haberetur alter principalis finis, propter quem hoc Sacramentum est institutum, ut per illud homines à peccatis committendis abstinere, & eaque facilius præcaverent. Qui fructus, & emolumentum neque per contritionem, neque per alia media haberi potest.

1. Confirmatur: nam sapientissimus Deus hoc Sacramento non solum voluit humana occurrere imbecillitati, remittendo peccatori peccata sola attritione disposito; sed etiam efficacis fructum hominibus imponere, ne tam facile in peccata prolaberentur: quod hoc medio suavius, efficaciusque excogitari non potuit, ut si non amor Creatoris, vel metus futuræ gehennæ, saltem præfens respectus humanus, & naturalis horror manifestandi occulta sua scelera alteri homini, homines à peccando compesceret.

RESOL. LXVII.

Dato, quod præceptum divinum confessionis obliget extra articulum mortis, queritur, quo alio tempore obliget?

Et an, si Pontifex abrogaret præceptum Ecclesiasticum confitendi singulo anno, remaneret præceptum divinum vage, & indeterminatè?

Idem est de præcepto Eucharistico, in quo casu valide, sed illicitè Pontifex posset abrogare Eucharisticum præceptum.

Et quid cum aliquo in particulari in utroque casu?
Ex part. 1. 1. tract. 8. & Misc. 8. Resol. 3. 9.

Quoad omnem contentum in hac Res. in tom. 3. et lege doctrinam Res. 25. & 26. per totas, & 51. & 52.

§. 1. **A**D hoc dubium sic respondet Granadus in 3. part. D. Tho. controvers. 7. ar. 1. disp. 8. n. 8. seclula verò lege Ecclesiastica, vix potest quidpiam præscribi: nam primò non obligat, cum primò homo peccat, ut rectè probat argumentum. Secundò non obligat, quando si differatur confessio, obliviscitur homo suorum peccatorum: tum quia, qui illa scriberet, non timeret oblivionem, & sic cessaret obligatio præcepti: tum etiam, quia homines præsertim vitiosi varia peccata obliviscuntur eò quod semel in anno confiteantur: & tamen nemo obligabit illos per se loquendo ad frequentiores confessiones. Tertio non mihi placet quod Henriquez supra §. 4. docet scilicet gravem conscientia remorsum esse signum instantis præcepti: nam ob aliquam vehementem inspirationem Divinam solet semel & iterum, & sæpè sentiri gravis conscientia remorsus, & non propterea obligabitur peccator Divino præcepto ad confitendum sæpè singulis annis. Quarto idem Henricus ait, forsan quolibet quinquennio obligare hoc Divinum præceptum. Sed fortè hoc tempus longum est. Quintò verisimile est, quod Dominicus Soto ubi supra, §. sed arguitur rursus, annotavit, hoc tempus Ecclesiæ definiendum relictum fuisse à Deo: quare qui intra annum confitetur, præceptum hoc Divinum implet: si tamen (inquit) ultra biennium confessionem differret, imò forsan ultra annum, non esset satis Christianæ familiæ consultum,

Et Victoria supra, de jure, inquit Divino tenetur confiteri, quando Ecclesiæ determinavit. Et Ledesma supra: Si quis per annum, vel paulò plus differret confessionem, peccaret contra præceptum Divinum confitendi. Hucusque Granadus.

2. Sed sententiam Henriquez, quam ipse forsitan laxam existimat, tanquam probabilem admittit doctus, & amicissimus P. Anton. Escobar in Theologia moral. ultima editionis, tract. 1. ex. am. 12. cap. 1. n. 3. ubi sic ait: Quidnam obligationis tempus? Ut minimum articulus mortis esset, si paulò ante non esset impletum. Scio probabiliter defendi obligare quarto, vel quinto quoque anno, nisi jam ab Ecclesiæ annua confessio esset imperata. Ita ille.

3. Vide etiam Amicum in curs. Theol. tom. 8. disp. 17. sect. 4. n. 60. & Præpositum in 3. part. q. 3. de confessione dub. 4. n. 21. ubi sic ait: Divinum præceptum videtur etiam per se obligare aliquoties in vita. Probatur ex eo, quod contritio videatur hoc modo obligare extra mortis articulum, cum ergo præceptum confessionis videatur esse appendix præcepti contritionis, videtur similiter aliquoties in vita obligare.

4. Dices, non potest assignari tempus, quo præcisè obliget, ergo præcisè determinatione Ecclesiæ non obligabit.

5. Respondeo, negando consequentiam: quia licet non possit dari præcisè tempus, quo præceptum urgeat, potest tamen probabiliter assignari terminus, quem si quis transgrediat, sit reus peccati contra illud præceptum commissi: quemadmodum licet non possit assignari ab homine indivisibilis terminus, quo præcisè obliget præceptum charitatis ad amorem Dei super omnia, non ideo videtur posse probabiliter dici, quod illud non obliget extra mortis articulum. Ad asserenda hujusmodi præcepta sufficit, quod ex fine illorum colligatur nos videri teneri ad eum per illam præscriptum aliquoties in vita ponendum, & ut ratio suadeat, esset peccatum nimium expectare, spectato fine præcepti. Qua ratione spectato fine præcepti Divini confessionis, qui est reconciliatio hominis cum Deo, non videmus posse differre confessionem ultra sex, vel saltem septem annos. Ita ille.

6. Unde ex his apparet, quod si Summus Pontifex abrogaret præceptum Ecclesiasticum confitendi singulo quoque anno, remaneret præceptum Divinum confitendi vage, & indeterminatè, modo quo supra explicatum est, prout diversimodè sentiunt Doctores; & ideo alij dicerent non obligare nisi in articulo, & periculo mortis; alij verò dicerent in singulis quinquenniis, ut præter alios Valb. in cap. omnis utriusque sexus de pœnit. n. 10. Alij verò eò modo quo supra explicatum est.

7. Notat verò, quod in tali casu Pontifex validè abrogaret præceptum Eucharisticum, sed tamen illicitè; Unde Amicus ubi supra disp. 18. sect. 3. n. 22. sic asserit: Respondeo omnino esse in Summo Pontifice auctoritatem, non solum in hoc præcepto dispensandi, vel in longinquius tempus differendi, sed penitus abrogandi. Fundamentum est: quia Pontifex habet supremam potestatem in omnibus leges, & præcepta humana. Abrogato autem præcepto Ecclesiastico, maneret tantum præceptum Divinum, vage, & indeterminatè obligans. Si verò queratur, an id licitè fieri possit, communis sententia est: numquam licitè fieri posse, ut illud omnino abrogetur, cum nulla dari possit rationabilis causa talis abrogationis. * Tamen licitum esse possit, ut cum aliquo in illo interdum dispensetur, vel in diuturnius tempus differatur. Ita ille, & Ego.